PUNT PER PUNT

Cita cultural
Divendres, 4 de maig, 17.30 h
Fira del Llibre d'Alacant,
passeig de Federico Soto
Presentació dels llibres de *Punt per punt*
https://goo.gl/xxPHSd

Curs de valencià C1 de la Universitat d'Alacant i *Información*

Universitat d'Alacant

Fascicle 14. Quin oratge fa?

A Comprensió i expressió

Exercici 1. ORAL

Llig el text següent i, després, exposa oralment què n'opines. En la teua intervenció, pots usar un guió. Per a preparar-te'l, pots respondre a les preguntes que et proposem més avall.

Parlar de l'oratge

Diuen que, entre les actituds característiques prototípiques dels anglesos, n'hi ha una que exerciten cada volta que es troben amb desconeguts –o amb *poc* coneguts– en algun espai reduït, com ara l'ascensor, la cua del supermercat o el metro: parlen de l'oratge. Ho fan com si fóra una mena de ritu inexorable, un mecanisme que s'activa d'esme. Les altres opcions queden descartades, perquè endinsar-se en temes més profunds resulta poc decorós; i mantindre's en un hieràtic silenci és propi de persones que no combreguen amb la modèlica educació anglesa.

Tant fa que això siga llegenda exagerada o precisa realitat. Tanmateix, el que és innegable és que la predilecció per parlar de l'oratge no se circumscriu ni de bon tros als anglesos. Els valencians en som, certament, un magnífic i loquaç exemple, això sí, amb eixe estil elocutiu tan nostrat, farcit d'interjeccions, blasfèmies suavitzades, valoracions contundents i modulacions exclamatives: «Xe, redéu, fa un sol que bada les pedres!» Un estil en què no falten, de tant en tant, les expressions críptiques, que tal volta usem per a despistar els forasters: «Hui fa geloreta», solem dir, en dies de vendaval, aiguaneu o rufa.

Potser és per les pertinaces sequeres que ens assolen durant mesos. Potser és per les desgavellades aiguarrades que deixen la pluja de tot un any en tot just un parell de dies. O potser és per les criminals pedregades que arramblen tot el treball de l'any agrícola. Siga com siga, el cas és que el valencià és un poble que té la preocupació –i la devoció– per l'oratge inserida fins al moll de l'os, com ho avalen les nostres converses quotidianes o, fins i tot, cançons tan emotives com «Al meu país la pluja», del cantautor xativí Raimon.

En aquestes converses, freqüentment, se solen donar opinions enfrontades: si fa fred, per a alguns en fa massa i per a altres massa poc; si plou, u preferiria que s'haguera esperat a la nit i un altre desitjaria que ploguera seguit una setmana; si fa calor, hi ha qui diu que ja tocava i qui afirma que amb tanta basca no es pot ni eixir de casa. Només hi ha un fenomen, només un, en què coincidim tots els valencians: les ponentades. No les voldríem veure ni pintades en un catxerulo!

Saps que *hieràtic* significa 'sever, solemne, que no mostra cap sentiment'? I que *d'esme* és una locució adverbial que vol dir 'maquinalment, instintivament'?

Respon a les preguntes següents si necessites ajuda per a extraure'n la teua opinió:

a) Parles habitualment de l'oratge? En quins contextos?

b) És un tema recurrent en les converses quotidianes? Quins altres temes ho són?

c) Diries que és lògic que els valencians sentim preocupació per l'oratge?

d) Quins factors positius i negatius trobes als diversos fenòmens meteorològics?

Exercici 2. Expressió escrita.

Escolta dos voltes aquest àudio sobre els refranys i l'oratge. Anota totes les idees que et semblen rellevants per a preparar un resum d'unes 150 paraules, d'acord amb les instruccions següents:

Eres una persona molt aficionada a l'oratge. Assisteixes a una conferència sobre els refranys que versen sobre l'oratge. En fas un resum per a després publicar una entrada en el teu blog, que incloga almenys els ítems següents:

- L'hivern
- La primavera
- L'estiu
- La tardor

L'oratge en els refranys
https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u14-a01.mp3

Saps que *una paremia* és un proverbi, és a dir, una dita que conté un ensenyament? I que *el rovelló* és un tipus de bolet de gust exquisit?

B Normativa i gramàtica

B1. Els passats imperfets d'indicatiu i subjuntiu

Els passats imperfets d'indicatiu i subjuntiu
https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u14-a02.mp3

Els passats imperfets d'indicatiu i subjuntiu

Imperfet d'indicatiu: *cantava, perdíem, partíeu*
Prendre: *prenia, prenies, prenia, preníem, prenieu, prenien*
Beure: *bevia, devíem / cloïes, coíeu / creia, tréiem, quéieu*
Reduir: *reduïa, reduïes, reduïa, reduíem, reduíeu, reduïen*
Imperfet de subjuntiu: *cantara, perdérem, partíreu*
Velaritzats: *estiguera, prengueres, beguérem, cresquéreu*
Verbs molt habituals: *fóra, feres, vérem, poguéreu, volgueren*
Formes en s: *cantés, cantesses, perdéssem, partísseu...*

B2. Els accents diacrítics

Els accents diacrítics
https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u14-a03.mp3

Els accents diacrítics

El sistema de l'IEC estableix 15 paraules amb accent diacrític:
bé, déu, és, mà, més, món, pèl, què, sé, sí, sòl, són, té, ús, vós
El sistema de l'AVL és el tradicional
Al costat de les 15 paraules anteriors, inclou les 19 següents:
bóta, cóp, dóna, dónes, féu, fóra, mèu, mòlt, móra, nét, ós, rés, sèu, sóc, tòs, véns, vénen, vés, véu
En l'oralitat, moltes contrasten amb el correlat sense accent:
bé / be, déu / deu, dóna / dona, fóra / fora, mòlt / molt...

Fascicle 14. Quin oratge fa?

Exercici 3.

Ompli els buits del text següent amb les paraules adequades, d'acord amb les indicacions que apareixen entre parèntesis. Si t'oferim dos paraules separades per una barra (/), tria'n una. Si t'oferim un verb en infinitiu, conjuga'l:

Tot començà el dia _____ (*EN EL QUE / EN QUÈ*) l'oficial de notaria Floreal Santos _____ (PASSAT SIMPLE DE *SER*) abordat a l'entrada del seu despatx per un individu que li demanà pels requisits necessaris per a fer uns poders notarials. És vosté el poderdant?, li preguntà Floreal, _____ (ADJECTIU DERIVAT DE *FLEGMA* O *FLEMA*). L'home contestà que no, que es tractava d'una amiga, i Floreal li digué que el requisit essencial _____ (*PER A / PER*) aquell tràmit era la presència de l'interessat, que _____ (*LA RESTA / ELS ALTRES*) no tenia més complicació. El desconegut li va donar les gràcies i _____ (DOS PRONOMS FEBLES) anà, però Floreal es va quedar _____ (*UNS / UNS QUANTS*) segons pensant en el punt fugisser que li havia observat en la mirada.
Dos dies després tornava a tindre'l davant, però, en aquella ocasió, prèvia cita. L'acompanyava una jove prima i _____ (FEMENÍ DE *ROS*), amb la cara _____ (ADJECTIU DERIVAT DE *PIGA*) i els cabells color fúcsia, que a penes va badar boca. Va ser ell _____ (*QUI / EL QUAL*) va explicar que la xica volia atorgar poders generals a favor d'una tal Rosa Vilanova Ferrer, _____ (*QUI / QUE*) resultava ser la mare d'ell, _____ (*MENTRE / MENTRE QUE*) la jove assentia sense parar _____ (*GENS / RES*) d'atenció al que allí es filava. Floreal Santos, amb un interés merament professional, va comprovar les _____ (*DATES / DADES*) del DNI i tot seguit alçà el cap per observar _____ (*A LA JOVE / LA JOVE*). La fotografia concordava amb la persona que tenia davant. Tanmateix, el nom li va cridar l'atenció: Neus Castells. No feia molt havia llegit una història sobre una xicota amb aquell mateix nom. La va observar novament i pensà que els seus trets també concordaven _____ (*AMB ELS QUE / AMB ELS QUALS*) definien aquella altra xica.

Àngels Moreno, *L'altra vida de Neus Castells*

Saps que *poderdant* és un terme del llenguatge jurídic que significa 'persona que dóna poder a una altra perquè la represente en un juí o qualsevol altra acció legal'?

Exercici 4.

Transforma les oracions següents de manera que es mantinga el sentit de la primera. En alguns casos, simplement has de substituir els complements elidits pels pronoms febles corresponents:

a) En cas que tingues temps i vingues a la reunió, dis-nos-ho abans.
Si _____ temps i _____ a la reunió, dis-nos-ho abans.

b) De manera arrogant, ens va dir que ell sí que sabia què s'havia de fer.
De manera arrogant, ens va dir: «Jo sí que _____ de fer.»

c) Probablement mereixia el premi, però no el va obtindre mai.
És probable que _____ el premi, però no _____ mai.

d) Eixa pel·lícula és avorridíssima, per això no l'he acabada de veure.
Eixa pel·lícula és avorridíssima, per _____ no l'he acabada de veure.

e) Si tens algun dubte o vols que t'aclarisca alguna cosa, dis-m'ho.
Si tens _____ dubte o vols que t'aclarisca _____, dis-m'ho.

f) Quan aplegueu tots a casa, tanqueu amb pany i forrellat.
_____ aplegar tots a casa, tanqueu amb pany i forrellat.

g) Vist que ha comés tantes errades, dubte molt del seu aprovat.
_____ ha comés tantes errades, dubte molt _____ haja aprovat.

h) Necessite que m'ajudes a acabar la faena, si no, no podré fer-la jo tot sol.
Necessite que m'ajudes a acabar la faena, _____, no podré fer-la jo tot sol.

i) Han retornat tres sol·licituds als companys per defectes de forma.
_____ han retornat _____ per defectes de forma.

j) Hem podat les branques en què s'havia fet misèria per culpa del pugó.
Hem podat les branques _____ s'havia fet misèria _____ del pugó.

Saps que *misèria* en aquest context vol dir 'malaltia de les plantes o dels animals'? I que *un pugó* és un insecte molt menut que se sol apinyar en les fulles d'algunes plantes i causa gran dany?

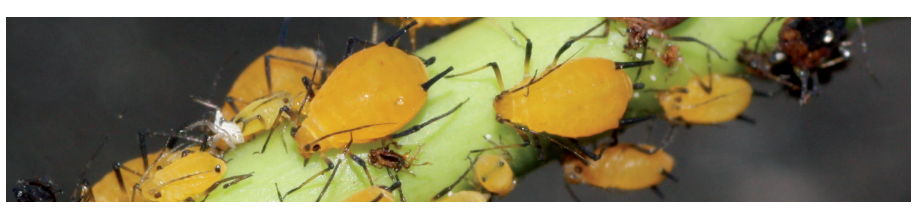

Exercici 5.

Ompli els buits del text següent amb l'opció adequada de les tres que t'oferim en la graella:

Tenia trenta-set anys i estava assegut en un Boeing 747. Aquell enorme avió (a)_____ travessant els núvols (b)_____ i es preparava per a (c)_____ a l'aeroport d'Hamburg. La pluja fina de novembre mullava el terra i feia que tot tingués l'aspecte llòbrec d'un paisatge flamenc: el personal de terra amb impermeables, la bandera que coronava l'impersonal edifici de l'aeroport, el cartell amb l'anunci de BMW... Vaja, altre (d)_____ Alemanya, vaig pensar.
Quan l'avió va parar, es van apagar (e)_____ senyals de prohibit fumar i pels altaveus del sostre va començar a sonar una música de (f)_____. Era una ensucrada versió orquestral de «Norwegian wood», dels Beatles. Com sempre, aquella melodia em va (g)_____. Bé... diria que aquella vegada em va trasbalsar com no (h)_____ fet mai.
Em vaig tapar la cara amb les dues mans, com si (i)_____ evitar que el cap m'esclatara, em vaig inclinar endavant i em vaig quedar (j)_____.
(k)_____ moment, se'm va acostar una (l)_____ alemanya i em va preguntar si em trobava bé.

Haruki Murakami, *Tòquio blues. Norwegian wood*

a) abaixava	se'n baixava	baixava
b) espessos	espesses	espés
c) aterrir	aterrar	terrejar
d) cóp	vegada	cop
e) els	les	algunes
f) fons	fondo	funda
g) comminar	commutar	commoure
h) ho havia	l'havia	n'havia
i) volia	volguera	voldria
j) immòbil	immoble	immòdic
k) Al	Al cap d'un	De
l) safata	ostatge	hostessa

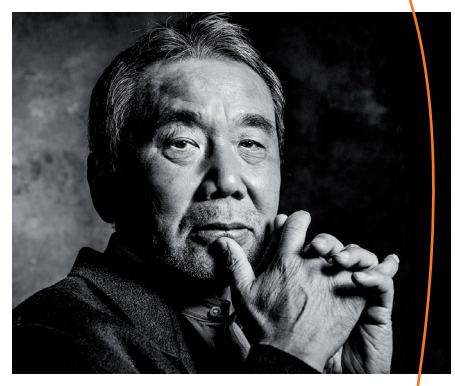

Saps que *llòbrec* és un adjectiu que significa 'fosc, tenebrós'? Tot i que tenen un sentit pròxim, cal no confondre'l amb *lúgubre* ('que suscita una profunda tristor').

C Vocabulari i pronúncia

Exercici 6.

Ompli els buits del text següent amb la paraula adequada, d'acord amb la definició que apareix entre parèntesis:

L'Alba, una noia de catorze anys, verge i _____ ('DE COLOR GRIS FOSC TIRANT A NEGRE, MORENO'), tornava de l'hort de casa seva amb un cistellet de figues negres, de coll de dama, quan s'aturà a _____ ('FER SENTIR VERGONYA A ALGÚ') dos nois, que n'apallissaven un altre i el feien caure al _____ ('CLOT PLE D'AIGUA, BASSAL') de la resclosa, i els va dir: «Què us ha fet?» I ells li van contestar: «No el volem amb nosaltres, perquè és negre.» «I si s'ofega?»

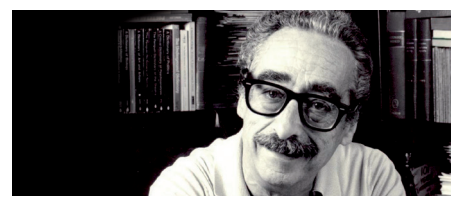

I ells es van arronsar d'espatlles, _____ (CONJUNCIÓ ARCAÏTZANT SIMILAR A *PERQUÈ*) eren dos nois formats en un ambient cruel, de prejudicis. I aleshores, quan l'Alba ja deixava el cistellet per tal de llançar-se a l'aigua sense ni treure's la roba, puix que només duia uns *shorts* i una _____ ('PEÇA DE VESTIR FEMENINA DE TELA FINA QUE COBREIX LA PART SUPERIOR DEL TRONC') sobre la pell, el cel i la terra van començar a vibrar amb una mena de trepidació sorda que s'anava accentuant, i un dels nois digué: «Mireu!»
Tots tres van poder veure una gran formació d'aparells que _____ ('ACOSTAR-SE, APROPAR-SE, APROXIMAR-SE, ARRIMAR-SE') amb molta _____ ('SOROLL CONFÚS') des de la llunyania, i n'hi havia tants que cobrien l'_____ ('LÍNIA LÍMIT DE LA SUPERFÍCIE TERRESTRE EN QUÈ S'AJUNTA AMB EL CEL'). L'altre noi va dir: «Són platets voladors, tu!»
I l'Alba va mirar encara un moment cap als estranys objectes ovalats i plans que avançaven de pressa cap a la vila mentre la _____ ('AGITACIÓ AMB MOVIMENTS CURTS, RÀPIDS I REPETITS') de la terra i de l'aire augmentava i el soroll creixia, però va pensar de nou en el fill de la seva veïna Margarida, en Dídac, i es va _____ ('AFONAR-SE DE CAP DINS DE L'AIGUA') en l'aigua.
I dins de l'aigua, ella lluità enèrgicament i amb tot el seu _____ ('PART DEL BRAÇ COMPRESA ENTRE EL MUSCLE I EL COLZE') contra les onades i els _____ ('MASSA D'AIGUA ANIMADA D'UN RÀPID MOVIMENT GIRATORI'), i va nedar cap a les lianes que empresonaven el noi. El va _____ ('MOURE, DESPLAÇAR, ARRASTRAR') amb una mà, mentre amb l'altra i les cames obria un _____ ('SENYAL QUE DEIXA EN LA SUPERFÍCIE DE L'AIGUA EL PAS D'UNA EMBARCACIÓ O ALTRE OBJECTE') cap a la superfície. En enfilar-se en la riba i

_____-hi ('FER PUJAR ALGUNA COSA ESTIRANT LA CORDA DE QUÈ PENJA') el cos _____ ('SENSE VIDA O SENSE SENYALS DE VIDA') del noi, encara va tenir temps de veure com el núvol d'aparells desapareixia.

Manuel de Pedrolo, *Mecanoscrit del segon origen*

Saps que *una resclosa* és una construcció feta en un curs d'aigua per a fer que puge de nivell i desviar-la del seu llit?

Exercici 7.

Completa les oracions següents amb la forma verbal correcta del passat imperfet d'indicatiu o de subjuntiu dels verbs que apareixen entre parèntesis:

a) Que bonica està l'habitació amb este color! Ja et _____ (DIR) jo que amb l'altre no _____ (LLUIR) gens.

b) Mentre nosaltres _____ (DISTRAURE) els policies, ells _____ (DESTRUIR) els documents.

c) Quan érem jóvens, _____ (CREURE) que els problemes s'_____ (ESVAIR) soles.

d) En aquells exàmens vosaltres sempre _____ (CAURE) en el mateix error, per això _____ (TRAURE) males notes.

e) Abans, els professors _____ (INSTRUIR) millor els seus alumnes i aquests els _____ (AGRAIR) la formació rebuda.

f) Els conills es _____ (RECLOURE) en els caus quan _____ (VEURE) rondar les raboses.

g) Mentre vosaltres _____ (JAURE) en les hamaques, nosaltres _____ (DUR) tot el pes de la faena.

h) Si ells _____ (CONTRIBUIR) més i vosaltres _____ (PRODUIR) amb més eficàcia, obtindríem més beneficis.

i) Era difícil que ningú _____ (VEURE) on estava el problema i que, per tant, _____ (PODER) resoldre'l.

j) Si _____ (VIURE, tu) sol i _____ (TINDRE) molts diners, viatjaries per tot el món.

Exercici 8. ORAL

Tria la paraula adequada entre cada duet per a omplir els buits de les frases següents. Després de corregir-les, llig-les en veu alta. Escolta l'àudio per a comprovar si has fet una bona pronúncia:

bé / be	*bóta / bota*	*cóp / cop*	*déu / deu*	*dóna / dona*	*fóra / fora*
mèu / meu	*mòlta / molta*	*móra / mora*	*rés / res*	*són / son*	*tòs / tos*

a) El gat ha estat fent _____ tota la nit perquè s'ha quedat _____ de la casa.

b) He pujat el xiquet al _____ perquè estava molt cansat.

c) Hui tinc una _____ que caic de _____: me'n vaig ja a dormir.

d) Hem anat als esbarzers que creixen al bosc a collir _____.

e) Aquella _____ viu en el número _____ del meu carrer.

f) Hem fet uns pastissos deliciosos amb ametla _____.

g) Ja s'ha acabat el vi de la _____? Si en queda, en vullc un glop més.

h) Hui per a dinar m'he menjat un _____ de lletuga, perquè no quedava _____ més.

https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u14-a04.mp3

Exercici 9.

Relaciona les frases fetes següents amb el significat corresponent:

a) Déu dóna faves a qui no té queixals.

b) Déu proveirà per a calces, i no tenia cames.

c) Tindre la mà trencada.

d) Tindre la mà foradada.

e) Si el món fóra un ou, se'l beuria.

f) Tindre pèls en el cor.

g) Estar unflat com una bóta.

h) Com si em besares el tòs.

i) Fes bé i no faces mal i altre sermó no cal.

j) Lligar-se bé les espardenyes.

k) Anar d'un pèl.

l) Estàs sord o menges móres?

1) Tindre molt pràctica en alguna cosa.

2) Ser molt avariciós.

3) Estar molt gros, botinflat.

4) La sort recau en qui no pot gaudir-ne.

5) Tant em fa, m'és indiferent.

6) Obra bé i sigues honest.

7) Ser un malgastador.

8) Això no ho necessiteu per a res.

9) Faltar poc per a produir-se un fet.

10) No tindre sentiments ni compassió.

11) T'estàs fent el sord?

12) Preparar-se bé per a un repte.

D Anàlisi lingüística

Els registres

Probablement has notat que no sempre sols parlar de la mateixa manera, especialment quan uses la teua llengua materna. El model lingüístic habitual per a comunicar-te amb la teua família i amb els amics no sol coincidir amb el que utilitzes quan intervens a classe o quan acudeixes a una entrevista de treball. Igualment, quan escrius un correu electrònic o un missatge en un grup de contactes, no segueixes el mateix procediment que quan fas un text acadèmic o escrius una entrada en el teu blog.

Quan actuem així, estem usant les diverses **varietats diafàsiques** o **registres** d'una llengua, és a dir, models lingüístics diferents que s'han d'adaptar als factors que intervenen en la comunicació: el **tema** (general o especialitzat), la **relació** entre els interlocutors (pròxima o distant), el **canal** (oral o escrit) i la **intenció** del parlant (explicar, convéncer, instruir...). D'acord amb això, cada llengua sol presentar els següents registres lingüístics, ordenats de major a menor formalitat:

Registre		Exemples
Llenguatges d'especialitat	• Cientificotècnic • Juridicoadministratiu • Periodístic • Publicitari • Literari	Tesis, obres literàries, divulgació científica, assaig periodístic, textos publicitaris, documents administratius, etc.
Solemne		Actes protocol·laris.
Formal o neutre		Exàmens, entrevistes laborals, articles d'opinió, intervencions a classe, etc.
Col·loquial		Converses quotidianes, missatges o notes per a amics o familiars, etc.
Argot		Expressions informals i críptiques, pròpies d'alguns àmbits professionals, com el mèdic, el funcionarial, el mariner, etc.
Vulgar		Situacions de molta complicitat entre interlocutors.

Un domini correcte dels registres lingüístics sol significar una competència plena en eixa llengua. El concepte clau que apliquem als registres és **adequació**. Cada volta que produïm un text, oral o escrit, hem de procurar adequar-nos a la situació comunicativa, és a dir, tindre clar qui és el destinatari del nostre missatge i què volem aconseguir. Això significa que la percepció negativa que, de vegades, tenim sobre la nostra manera de parlar no té raó de ser: en cap lloc parlem malament, simplement ens adeqüem a cada situació comunicativa. Tan inadequada i estranya és en l'àmbit col·loquial aquesta oració: *Anit vam visualitzar dues projeccions cinematogràfiques* (en lloc de: *Anit vam vore dos pel·lícules*); com ho és en l'àmbit formal aquesta altra: *Lo que diu ahí és una mantàfula* (en lloc de: *El que diu el text és una falsedat*).

Exercici 10.

D'acord amb la informació que acabes de llegir, indica quin tipus de registre trobem en cada exemple:

a) El nomenament com a doctor *honoris causa*, amb què acabe de ser honorat, és la més alta distinció que podia rebre.

b) Per orde de la presidenta, vos convoque a la reunió del Consell de Departament.

c) Ens falta arròs! Qui era l'encarregat de comprar-ne?

d) Milers de jubilats valencians es manifesten per reclamar unes pensions justes.

e) En la física, la potència és la quantitat de treball efectuat per unitat de temps.

f) Recontra, què nassos has fet? Estàs fet un pixorro!

g) Ja sé que et mereixes tant una oda, / ciutat meua estimada.

h) Possiblement, la millor cervesa del món!

i) Saps que han modificat la RLT del PAS?

j) El llibre que hem llegit té com a tema la peripècia vital del protagonista.

E El valencià com a pont

El valencià i el castellà (2)

La comparació entre el valencià i el castellà també ens permetrà polir en aquesta última llengua alguns aspectes del nivell morfosintàctic, és a dir, de la flexió verbal i de la sintaxi oracional.

Comencem per una curiositat: quan *haber* en castellà significa 'existir', la 3a persona del present és *hay*. En canvi, quan aquest verb és usat com a auxiliar, la forma corresponent és *ha*. Doncs bé: què és eixa *y* amb què acaba la forma *hay*? En efecte, es tracta d'una recialla del pronom locatiu (equivalent al pronom *hi* en valencià), fossilitzada en aquesta forma verbal.

Una errada molt generalitzada en castellà és l'ús de l'infinitiu verbal amb el valor de l'imperatiu: **¡Pasarlo bien! *Contarnos qué ha pasado.* En valencià, eixe ús de l'infinitiu tampoc és correcte, sinó que, com saps, hem d'usar les formes de l'imperatiu: *Passeu-ho bé! Conteu-nos què ha passat.* Així, en els casos en què en valencià emprem aquestes formes personals, en castellà també cal evitar l'infinitiu i s'han d'usar les de l'imperatiu: *¡Pasadlo bien! Contadnos qué ha pasado.*

Els verbs de la 2a conjugació del castellà acabats en *–ecer* (*apetecer, obedecer, agradecer…*) i els de la 3a acabats en *–ducir* (*conducir, reducir, inducir…*) presenten el grup *–zc–* en la 1a persona del present: *obedezco, agradezco, reduzco,* que ve a coincidir amb l'increment incoatiu (*–sc–*) del valencià: *obeïsc, agraïsc, reduïsc…* Tanmateix, els verbs *vencer* i *convencer* són regulars, com també en valencià, de manera que no incorporen eixe grup: *jo venç ▶yo venzo, jo convenç ▶yo convenzo.*

Els pronoms febles també són un àmbit conflictiu del castellà. És habitual entre moltes persones confondre l'orde dels pronoms *me*, *te* i *se*: **Me se ha perdido.* El motiu d'aquesta alteració (que també apareix en valencià i és incorrecta) és que el parlant dóna més importància als pronoms *me* i *te* (que remeten a les persones del discurs), que no al pronom *es* (reflexiu). Per tant, dominar correctament la combinació de pronoms febles en valencià ens ajudarà a evitar eixa confusió en castellà: *Se m'ha perdut ▶Se me ha perdido.*

No abandonem aquest àmbit. De segur que hem sentit parlar del *leísmo* i el *laísmo*, termes que no existeixen en valencià perquè es refereixen a dos fenòmens gramaticals propis del castellà. El *leísmo* consisteix en l'ús del pronom *le* de complement indirecte en comptes dels pronoms de complement directe: *¿Dónde está el coche? No *le veo.* Mentre que el *laísmo* és el fenomen contrari, l'ús del pronom *la* de complement directe amb el valor de complement indirecte: **La di un regalo.* Aquests usos són incorrectes, per molt que el castellà admet l'ús del pronom *le* en funció de complement directe quan aquest és representat per un home. Doncs bé, com en el cas anterior, conéixer com funcionen els pronoms febles en valencià ens ajudarà a superar eixos dubtes: *li ▶le,* [*el, la, els, les*]*▶*[*lo, la, los, las*]. *Li vaig donar un regal▶Le di un regalo. On és el cotxe? No el veig▶No lo veo.*

Per a acabar aquesta comparativa entre el valencià i el castellà, t'oferim a continuació alguns dels principals valencianismes lèxics del castellà:

alioli	allioli	añorar	enyorar	cantimplora	cantimplora	capicúa	capicua
clavel	clavell	confite	confit	esquirol	esquirol	faena	faena
fideuá	fideuada	litera	llitera	lonja	llotja	manjar	menjar
nao	nau	paella	paella	panoli	panoli	quijote	cuixot
rape	rap	retrete	retret	vinagre	vinagre	zozobrar	sotsobrar

Tot i que solen tindre el mateix significat en els dos idiomes, en alguns casos han experimentat una especialització semàntica. Així, *esquirol* en castellà només fa referència a la persona que no secunda una vaga i substitueix els vaguistes; *manjar* és un 'menjar exquisit'; o *retrete* funciona com a un eufemisme de l'inodor, mentre que *retret*, en valencià, és una 'dependència xicoteta de la casa destinada a retirar-se'.

Exercici 11.

D'acord amb la informació que acabes de llegir, tradueix del castellà al valencià les quatre primeres frases; i del valencià al castellà les quatre darreres:

a) La nao zozobró antes de descargar en la lonja. _____

b) Añoro el confite que preparaba la yaya. _____

c) Se te ha escapado el hilo después de enhebrarlo. _____

d) Fue increíble: ¡en el sorteo salió el número capicúa! _____

e) No vull que la convences, només que li contes la veritat. _____

f) Voleu allioli per a la fideuada de rap? _____

g) El cavaller perdé el cuixot i el feriren a la cuixa. _____

h) Agraïu-me que conduïsca bé i reduïsca la velocitat. _____

F Tipologia textual

El text predictiu (1)

Els textos predictius són els que emetem per a enunciar una previsió d'allò que ocorrerà, basada en anàlisis científiques, arts endevinatòries, projectes o, simplement, desitjos. Pertanyen a aquest tipus textuals les previsions meteorològiques, l'horòscop o la carta astral, els programes electorals, els objectius d'una assignatura o qualsevol expressió d'anhels o intuïcions.

El temps verbal prototípic d'aquests textos és el futur simple o el futur compost. De vegades, quan la predicció no és tan segura, introduïm un matís de probabilitat, generalment mitjançant verbs com *creure* o *suposar*, adverbis com *potser* o *tal volta*, o la perífrasi [*deure* + infinitiu].

Pots trobar més informació sobre els textos predictius en l'apartat «Habilitats comunicatives» de la unitat 9 de *Punt per punt B2*

Exercici 12. Expressió escrita.

Escriu un text predictiu de prop de 250 paraules a partir de la proposta següent:

Acabes de guanyar 5.000 € en un concurs televisiu de caràcter cultural. Com que vols assaborir-los ben bé, planifiques de seguida en què et gastaràs o com invertiràs eixos diners amb què no comptaves.

Solucions:

Exercici 3
en què / fou o fon / flegmàtic o flemàtic / per a / la resta / se n' / uns quants / rossa / pigada, pigosa, pigallada o pigallosa / qui / que / mentre / gens / dades / la jove / amb els que

Exercici 4
Si tens temps i véns (o vens) a la reunió / sé què s'ha de fer / meresquera o meresqués, l'obtingué / per la qual cosa / cap dubte, que t'aclarisca res / En aplegar / Atés que, Com que, Donat que o Com, dubte molt que / altrament / Els n'han retornat tres / en les quals, a causa

Exercici 5
a) baixava, b) espessos, c) aterrar, d) cop, e) els, f) fons, g) commoure, h) ho havia, i) volguera, j) immòbil, k) Al cap d'un, l) hostessa

Exercici 6
bruna / avergonyir / toll / car / brusa / s'atansaven / remor / horitzó / tremolor / capbussar o escabussar / braó / remolins / arrossegar / solc / hissar / exànime

Exercici 7
a) deia, lluïa, b) distréiem, destruïen, c) créiem, esvaïen, d) quéieu, tréieu, e) instruïen, agraïen, f) recloïen, veien, g) jéieu, dúiem, h) contribuïren o contribuïssen, produíreu o produísseu, i) vera o veiés, poguera o pogués, j) visqueres o visquesses, tingueres o tinguesses

Exercici 8
a) mèu, fora, b) be, c) son, tòs, d) móres, e) dona, deu, f) mòlta, g) bóta, h) cóp, res

Exercici 9
a4, b8, c1, d7, e2, f10, g3, h5, i6, j12, k9, l11

Exercici 10
a) solemne, b) llenguatge d'especialitat juridicoadministratiu, c) col·loquial, d) llenguatge d'especialitat periodístic, e) llenguatge d'especialitat cientificotècnic, f) vulgar, g) llenguatge d'especialitat literari, h) llenguatge d'especialitat publicitari, i) argot, j) formal o neutre

Exercici 11
a) La nau sotsobrà abans de descarregar en la llotja. b) Enyore el confit que preparava la iaia. c) Se t'ha escapat el fil després d'enfilar-lo. d) Va ser increïble: en el sorteig va eixir el número capicua! e) No quiero que la convenzas, solo que le cuentes la verdad. f) ¿Queréis alioli para la fideuá de rape? g) El caballero perdió el quijote y lo hirieron en el muslo. h) Agradecedme que conduzca bien y reduzca la velocidad.

Autoria: Juli Martínez Amorós
Àudios: Lídia Garrigós Miquel **Maquetació:** Jesús Ángel López Ramón I www.masuno.es
puntperpunt@ua.es I Una iniciativa del Servei de Llengües de la Universitat d'Alacant i *Información*